

**Quickscan natuurtoets Griseeweg-
Tongerenseweg, Epe**

*Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het
kader van natuurwet- en regelgeving*

Colofon

Titel: Quickscan natuurtoets Griseeweg-Tongerenseweg, Epe
Subtitel: Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving

Projectcode: 12-493
Status: Definitief
Datum: 21 februari 2013
Auteur: Ing. J.G. (Janneke) Lindenholz
Veldonderzoek: Ing. J.G. (Janneke) Lindenholz
Eindredactie: Drs. I. Veeman
Opdrachtgever: Witpaard

EcoGroen Advies BV
Emmastraat 16
8011 AP Zwolle

T: 038 423 64 64
I: www.ecogroen.nl

© EcoGroen Advies (2013)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt mits onder vermelding van de bron:

Lindenholz J.G. (2013). Quickscan natuurtoets Griseeweg-Tongerenseweg, Epe; Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving. Rapport 12-493. EcoGroen Advies, Zwolle.

Inhoud

Samenvatting en conclusies

1	Inleiding	2
1.1	Aanleiding en doelstelling	2
1.2	Situatie en beoogde ontwikkelingen.....	2
1.3	Algemene opzet	3
2	Flora- en faunawet	4
2.1	Toetsingskader.....	4
2.2	Onderzoeksmethode	4
2.3	Flora.....	4
2.4	Vleermuizen	4
2.5	Grondgebonden zoogdieren	6
2.6	Broedvogels	6
2.7	Amfibieën	7
2.8	Overige soorten.....	7
3	Gebiedsgerichte natuurbescherming	8
3.1	Inleiding	8
3.2	Natuurbeschermingswet 1998.....	8
3.3	Ecologische hoofdstructuur	9
3.4	Natuur buiten de EHS.....	10
4	Geraadpleegde bronnen	11

Bijlagen

- I – Samenvatting natuurwetgeving
- II – Inventarisatiekaart vleermuizen
- III - Vleermuizenonderzoek

Samenvatting en conclusies

Aanleiding en doelstelling

In opdracht van Witpaard heeft EcoGroen Advies BV een quickscan natuurtoets uitgevoerd in verband met de voorgenomen realisatie van een hospice aan de Griseeweg te Epe. Onderdeel van dit plan is de aanleg van wandelpaden door het aangrenzende bosperceel.

De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep op de aanwezige natuurwaarden zijn getoetst aan de Flora- en faunawet en gebiedsgerichte natuurbescherming. Het onderzoek is gebaseerd op een veldbezoek op 14 februari 2013 en een inventarisatie van bekende verspreidingsgegevens.

Gebiedsgerichte natuurbescherming

Er vinden geen werkzaamheden plaats in of met negatieve effecten op Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten, Ecologische Hoofdstructuur of natuur buiten de EHS. Het nemen van vervolgstappen is in deze situatie dan ook niet nodig in het kader van gebiedsgerichte natuurbescherming.

Flora- en faunawet: aangetroffen en te verwachten soorten

- Mogelijk komt in het plangebied de laag beschermde Brede wespenorchis voor. Zwaar beschermde en bedreigde plantensoorten zijn niet aangetroffen en te verwachten in het plangebied;
- In één boom (in de houtsingel langs de Griseeweg) in het plangebied is een potentiële verblijfplaats voor vleermuizen aangetroffen. Daarnaast zijn (te behouden) opgaande groenstructuren aanwezig die kunnen dienen als (onmisbare) vliegroute en/of foerageergebied;
- (Vaste verblijfplaatsen van) zwaar beschermde grondgebonden zoogdieren zijn niet in het plangebied te verwachten. Verspreid in het plangebied zijn vaste verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende, laag beschermde (Ff-wet tabel 1) zoogdiersoorten als Wezel, Konijn, Bosspitsmuis (spec.), Rosse woelmuis en Bosmuis aangetroffen of te verwachten;
- In het plangebied zijn geen jaarrond beschermde broedvogelnesten aangetroffen. Wel zijn diverse vogels van bos en struweel broedend te verwachten;
- Verspreid in het plangebied is de aanwezigheid van overwinterende algemene amfibieënsoorten als Kleine watersalamander, Gewone pad en Bruine kikker te verwachten. Strikt beschermde amfibieënsoorten worden op basis van bekende verspreidingsgegevens en terreinkenmerken niet verwacht;
- Gezien de terreingesteldheid van het plangebied en bekende verspreidingsgegevens kan worden geconcludeerd dat er geen voortplanting/verblijfplaatsen van beschermde reptielen, vissen, ongewervelden en weekdieren aanwezig en te verwachten is/zijn. Geschikte biotopen voor deze soorten ontbreken.

Flora- en faunawet: reeds vaststaande randvoorwaarden

- Voor alle vogels geldt dat werkzaamheden die in gebruik zijnde broedbiotopen van aanwezige vogels verstoren of beschadigen altijd voorkomen dienen te worden. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Het ontzien van broedvogels is voor de meeste soorten mogelijk door de uitvoering in elk geval op te starten in de periode voor half maart en na half juli. Een soort als Houtduif kan echter tot half november broedend worden aangetroffen;
- Het is zaak de voor vleermuizen geschikte verblijfsboom in de houtsingel langs de Griseeweg te behouden. Is dat niet mogelijk dan zal nader nachtelijk onderzoek moeten uitwijzen welke functie de boom heeft;
- Bij de beoogde plannen kunnen exemplaren en verblijfplaatsen van enkele algemene en laag beschermde kleine zoogdieren, en amfibieën verloren gaan. Om schade aan deze soorten te minimaliseren is het wenselijk – indien de planning van de activiteiten dit toelaat – werkzaamheden in het plangebied zoveel mogelijk uit te voeren in de periode september- december (mits vorstvrij).

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

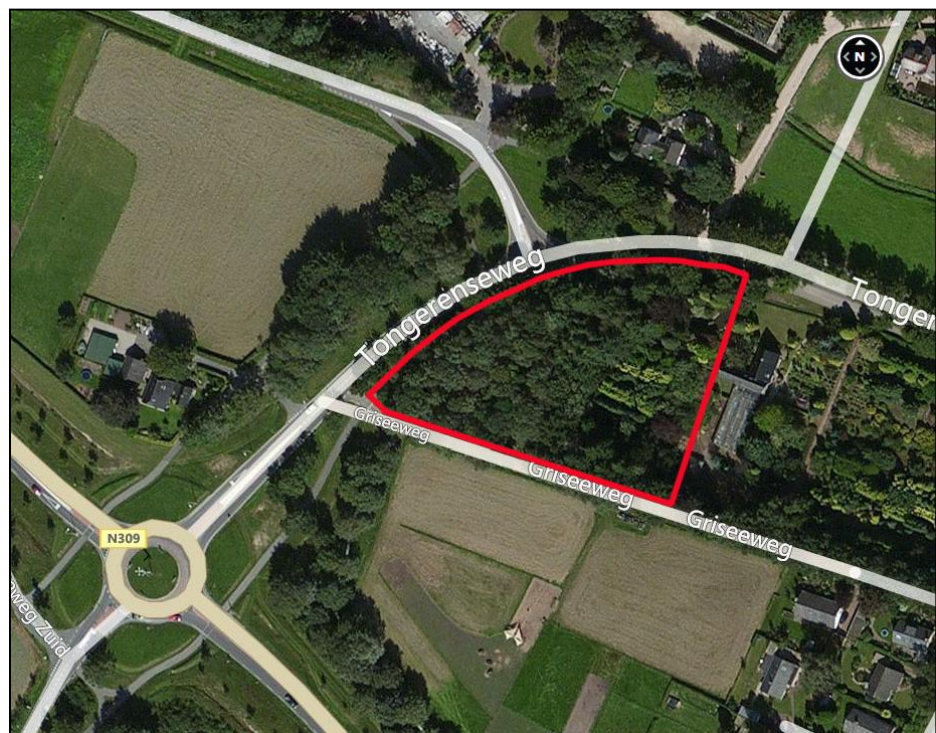
In opdracht van Witpaard heeft EcoGroen Advies BV een quickscan natuurtoets uitgevoerd in verband met de voorgenomen realisatie van een hospice aan de Griseeweg te Epe. Onderdeel van dit plan is de aanleg van wandelpaden door het aangrenzende bosperceel.

De Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en het EHS-beleid verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek vindt, ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming, een toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en gebiedsgerichte natuurbescherming. Een toelichting op de genoemde wet- en regelgeving is gegeven in bijlage I.

1.2 Situatie en beoogde ontwikkelingen

Het plangebied is gelegen in de hoek van de Tongerenseweg en de Griseeweg aan de westzijde van de bebouwde kom van Epe (zie figuur 1).

De beoogde hospice zal ten westen van de huidige, te handhaven, bebouwing worden gerealiseerd. Hiervoor zal een deel van de tuin en mogelijk een klein deel van het aangrenzende bosperceel worden opgeofferd. Daarnaast worden in het bosperceel mogelijk enkele bomen gekapt ten bate van de aanleg van wandelpaden. Er wordt geen bebouwing gesloopt en er is geen permanent oppervlaktewater aanwezig in het plangebied.

Figuur 1 Ligging van het plangebied (binnen de rode belijning) (bron kaartondergrond Bingmaps).

1.3 Algemene opzet

De voorliggende quickscan natuurtoets is gebaseerd op één locatiebezoek, bekende verspreidingsgegevens (zie hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen) en ecologische principes. Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde soorten (hoofdstuk 2) en gebieden (hoofdstuk 3). Daarnaast is beschreven welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) maatregelen eventueel nodig zijn om overtreding van de Flora- en faunawet en/of gebiedsbescherming te kunnen voorkomen. Indien aanvullend onderzoek nodig is, is dit ook aangegeven.

2 Flora- en faunawet

2.1 Toetsingskader

De Flora- en faunawet verplicht een ieder die ruimtelijke ingrepen of andere activiteiten wil ontplooiën, na te gaan in hoeverre dit negatieve effecten kan hebben op van nature in Nederland in het wild voorkomende planten- en diersoorten - ongeacht of deze beschermd zijn of niet. De zorgplicht van artikel 2 uit de Flora- en faunawet stelt dat optredende negatieve effecten zo veel mogelijk vermeden of geminimaliseerd dienen te worden. Voor schade aan juridisch zwaarder beschermde soorten kan de aanvraag van een ontheffing van de Flora- en faunawet bij het Ministerie van EZ noodzakelijk zijn.

2.2 Onderzoeksmethode

Voorliggende ecologische beoordeling is voor een belangrijk deel gebaseerd op een locatiebezoek op 14 februari 2013. Tijdens dit bezoek is het gehele plangebied door één persoon onderzocht. Tijdens het veldbezoek is aandacht besteed aan de beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet (Ff-wet) en vooral aan de juridisch zwaarder beschermde soorten (tabel 2- en 3-soorten). Daarnaast is aandacht besteed aan het voorkomen van bedreigde (Rode Lijst, RL) soorten. Voor zover mogelijk en van toepassing zijn de volgende soortgroepen geïnventariseerd: flora, zoogdieren, vogels, amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden. In combinatie met de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie Hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen) en 'expert judgement' is vervolgens een uitspraak gedaan over mogelijk aanwezige beschermde soorten.

In onderstaande paragrafen worden de onderzochte soortengroepen beschreven die in het plangebied en de directe omgeving zijn aangetroffen en te verwachten. De relevante soorten worden hierbij kort toegelicht.

2.3 Flora

Tijdens het veldonderzoek zijn in het plangebied geen beschermde of bedreigde plantsoorten waargenomen. Mogelijk komt wel de laag beschermde Brede wespenorchis (Ff-wet tabel 1) voor in het plangebied. Zwaar beschermde plantensoorten (Ff-wet tabel 2/3) worden op basis van de terreingesteldheid en bekende verspreidingsgegevens niet in het plangebied verwacht.

In het plangebied zijn verder algemene plantensoorten te verwachten van droge voedselrijke bossen zoals Gele dovenetel, Wilde kamperfoelie, Gewone braam, Klimop, Beuk, Berk, Zomereik, Ruwe berk en diverse naalddhout. Daarnaast zijn in de tuin diverse gecultiveerde planten aanwezig, waaronder meerdere coniferen.

Als gevolg van de beoogde plannen worden mogelijk standplaatsen van Brede wespenorchis. Voor laag beschermde plantensoorten geldt bij ruimtelijke ingrepen automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen van de Flora- en faunawet. Schadebeperkende maatregelen zijn juridisch gezien dan ook niet noodzakelijk.

2.4 Vleermuizen

Het leefgebied van de strikt beschermde vleermuizen (Ff-wet tabel 3 en HR bijlage IV) bestaat uit (vaste) verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden (zie ook kader 1). Onderstaand worden deze onderdelen besproken.

Potentiële verblijfplaatsen

In het plangebied is één boom aanwezig met een voor vleermuizen geschikte ruimte. Het betreft een scheur in een Zomereik in de houtsingel langs de Griseeweg (zie bijlage II en figuur 2 voor de betreffende boom). Mogelijk wordt de boom als verblijfplaats gebruikt door vleermuissoorten als Rosse vleermuis of Ruige dwergvleermuis. Er wordt geen bebouwing

gesloopt, zodat de aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen kan worden uitgesloten.

Figuur 2 Boom met geschikt ruimte voor vleermuizen

Als het niet mogelijk is de betreffende boom te sparen, dan is het noodzakelijk om na te gaan of deze boom fungeert als verblijfplaats voor vleermuizen (zie ook bijlage III voor nadere informatie met betrekking tot vleermuizenonderzoek).

Afhankelijk van de uitkomsten van het aanvullend onderzoek kan het noodzakelijk zijn om vervolgstappen te nemen. Denk hierbij aan het aanvragen van een ontheffing, waarin mitigerende maatregelen (zoals kappen in de minst kwetsbare periode, realiseren van vervangende verblijfplaatsen) worden beschreven.

Potentiële vliegroutes en foerageergebieden

Mogelijk fungeren de randen van het plangebied als onderdeel van een vliegroute en worden deze evenals de andere groenstructuren gebruikt om te foerageren.

Voor de realisatie van de hospice en aanleg van de wandelpaden worden echter geen opgaande lijnvormige groenstructuren gekapt en blijft voldoende foerageergebied voorhanden, waardoor geen negatieve effecten te verwachten zijn op belangrijke vliegroutes en foerageergebied van vleermuizen.

Kader 1 Vleermuizen

Het leefgebied van vleermuizen bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied. Van deze drie onderdelen genieten verblijfplaatsen de hoogste bescherming. Verblijfplaatsen bevinden zich in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders et cetera en kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamkolonies/zomerverblijven, baltslocaties/ paarverblijven en winterverblijven.

Voor hun oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaats en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jaren lang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Flora- en faunawetgeving echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

2.5 Grondgebonden zoogdieren

Verblijfplaatsen van juridisch zwaar beschermde grondgebonden zoogdieren (zoals Eekhoorn, en Das) worden op basis van veldonderzoek, terreinkenmerken en bekende verspreidingsgegevens niet verwacht. Mogelijk wordt het plangebied wel incidenteel als foerageergebied gebruikt door een soort als Steenmarter.

Binnen het plangebied zijn wel vaste verblijfplaatsen van de laag beschermde (Ff-wet tabel 1) zoogdiersoorten Wezel, Konijn, Bosspitsmuis (spec.), Rosse woelmuis en Bosmuis te verwachten. Bij de planrealisatie zullen mogelijk exemplaren en verblijfplaatsen van enkele algemene en laag beschermde kleine zoogdieren verloren gaan. Het aanvragen van een ontheffing is voor deze soorten echter niet aan de orde, omdat voor deze soorten een vrijstelling geldt van de verbodsartikelen van de Flora- en faunawet.

Schade aan deze algemene en laag beschermde zoogdieren kan – indien de planning van de werkzaamheden dit toelaat – geminimaliseerd worden door graafwerkzaamheden uit te voeren buiten de voortplantingsperiode (maart tot augustus). De minst schadelijke periode is september tot december (mits vorstvrij).

2.6 Broedvogels

Binnen voorliggend onderzoek is geen systematische broedvogelinventarisatie uitgevoerd. Toch kan op basis van het veldbezoek, soortwaarnemingen, biotoopeisen, terreinkenmerken, expert judgement en bekende ecologische principes beoordeeld worden welke soorten aanwezig kunnen zijn.

In deze paragraaf wordt in de eerste plaats aandacht besteed aan broedvogels met jaarrond beschermde nesten (zie kader 2). Daarnaast wordt ingegaan op de meer algemeen voorkomende broedvogels.

Kader 2 Jaarrond beschermde nesten van broedvogels

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt verstaan: in functie zijnde nesten van de Ooievaar, Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Roek, Wespandief, Zwarte wouw, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Kerkuil, Oehoe, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart en Huismus. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

In het plangebied zijn geen sporen (zoals nesten, braakballen, prooiresten) aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van jaarrond beschermde broedvogelnesten.

Overige broedvogels

In het plangebied zijn diverse broedvogels van bos en struweel zoals Vink, Houtduif, Tjiftjaf, Roodborst, Zanglijster, Winterkoning en Merel aangetroffen en te verwachten.

Alle broedvogels zijn gedurende hun broedseizoen beschermd en mogen in deze periode niet verstoord of geschaad worden. Als broedseizoen wordt gehanteerd: periode van nestbouw, periode van broed op de eieren en de periode dat de jongen op het nest gevoerd worden. Voor verstoring tijdens het broedseizoen van een vogel wordt geen ontheffing verleend. Indien op een locatie geen broedende/nestelende vogels aanwezig zijn, mag het aanwezige geschikte broedbiotoop ook tijdens het broedseizoen verwijderd worden.

De broedperiode verschilt per soort en soms ook per jaar en in het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Voor de meeste van de aanwezige soorten kan de periode tussen half maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. Een soort als Houtduif kan echter tot half november broedend aangetroffen worden.

2.7 Amfibieën

In het plangebied is geen permanent oppervlaktewater aanwezig waardoor voortplanting van amfibieën kan worden uitgesloten. Wel zijn amfibieën als Kleine watersalamander, Gewone pad en Bruine kikker overwinterend te verwachten in de strooisellaag van bos en ruigte. Het betreft hier zogenaamde algemene, laag beschermde soorten waarvoor in deze situatie automatisch een vrijstelling geldt van de verbodsartikelen van de Flora- en faunawet.

Juridisch zwaarder beschermde amfibieën worden vanwege het ontbreken van geschikt biotoop en op basis van bekende verspreidingsgegevens niet verwacht in het plangebied (RAVON en waarneming.nl).

Effecten op overwinterende en voortplantende amfibieën kunnen - mits de planning van de werkzaamheden dit toelaat - geminimaliseerd worden door de werkzaamheden zoveel mogelijk uit te voeren buiten de overwinterings- en voortplantingsperiode van amfibieën. De maanden september en oktober zijn in de regel het meest geschikt (minst schadelijk) voor het uitvoeren van werkzaamheden.

2.8 Overige soorten

Gezien de terreingesteldheid van het plangebied en bekende verspreidingsgegevens kan worden geconcludeerd dat er geen vaste verblijfplaatsen van reptielen en beschermde vissen, insecten en weekdieren te verwachten zijn in het plangebied.

3 Gebiedsgerichte natuurbescherming

3.1 Inleiding

In het kader van dit onderzoek wordt, naast de aanwezigheid van beschermde soorten, aandacht besteed aan gebieden met een beschermingsstatus. De volgende wet- en regelgeving is daarbij van belang:

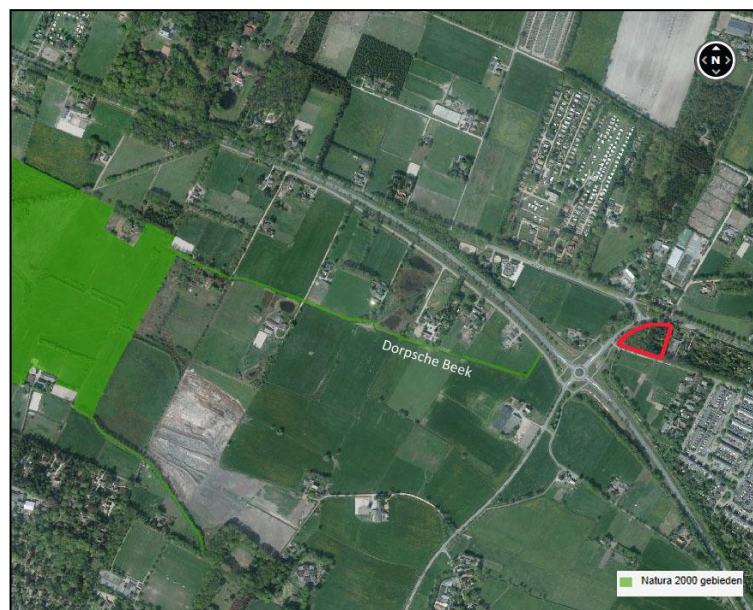
- De Natuurbeschermingswet 1998, een uitwerking van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn waarin de bescherming van de Natura 2000-gebieden is vastgelegd;
 - De 'Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte', waarin het nationale beleid ten aanzien van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is opgenomen;
 - Provinciaal beleid, dat vaak is opgenomen in Omgevingsplannen of Streekplannen.
- In het provinciaal beleid is bescherming van de natuur binnen de EHS nader uitgewerkt en daarnaast ook de bescherming van ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied, die vaak buiten de EHS liggen.

De beschermingsregimes hebben tot doel de natuurwaarden in de betreffende gebieden veilig te stellen. In sommige situaties dienen ook ruimtelijke activiteiten buiten de begrenzing van deze gebieden getoetst te worden op mogelijke schadelijke uitstralende effecten. In onderstaande paragrafen wordt kort ingegaan op eventuele effecten die de geplande werkzaamheden kunnen hebben op nabijgelegen gebieden met een beschermingsstatus.

3.2 Natuurbeschermingswet 1998

Natura 2000-gebieden

De beschermde waarden van een Natura 2000-gebied worden uitgedrukt in de vorm van instandhoudingdoelen voor habitattypen, vogels en/of andere soorten. Plannen of projecten in of in de nabijheid van een Natura 2000-gebied die de kwaliteit van een habitatype of leefgebied kunnen verslechteren of een storend effect kunnen hebben op soorten, moeten getoetst worden op hun gevolgen voor het gebied.

Figuur 3 Ligging van het plangebied (rode belijning) ten opzichte van Natura 2000 (Provincie Gelderland 2012).

Dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied betreft de 'Veluwe'. De Dorpsche beek is meebegrensd en ligt op een afstand van circa 175 meter, het grotere complex ligt op circa 1 kilometer. Voor

Natura 2000-gebied de Veluwe zijn instandhoudingdoelen opgesteld voor 17 habitattypen, zeven habitatsoorten en tien broedvogelsoorten. Gezien actuele situatie in het te bebouwen gebied en de ligging ervan nabij bebouwing en wegen (waaronder een N-weg), kan gesteld worden dat het plangebied geen bijdrage levert aan de draagkracht van het Natura 2000-gebied voor de betreffende soorten. Als gevolg van de plannen op deze locatie zijn bovendien geen (uitstralende) effecten op de instandhoudingdoelen van Natura 2000-gebied 'Veluwe' te verwachten. Het nemen van vervolgstappen in het kader van de Natuurbeschermingswet is dan ook niet noodzakelijk.

Beschermde Natuurmonumenten

Beschermde Natuurmonumenten zijn aangewezen vanwege de aanwezigheid van natuurwaarden, natuurschoon en/of natuurwetenschappelijke betekenis voor dieren of planten. Bij projecten in of in de omgeving van een Beschermde Natuurmonument is noodzakelijk om na te gaan of deze (significante) gevolgen kunnen hebben voor het betreffende gebied.

Beschermde Natuurmonumenten liggen allemaal op grote afstand van het plangebied. Negatieve effecten zijn, mede gezien de aard van de ingreep, dan ook niet te verwachten op Beschermde Natuurmonumenten.

3.3 Ecologische hoofdstructuur

In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte zijn de plannen beschreven voor ruimte en mobiliteit. Hiertoe behoort onder andere de bescherming en realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur, waarvoor de provincies verantwoordelijk zijn gesteld.

De EHS wordt beschermd middels het 'nee, tenzij'-regime. Binnen de EHS zijn nieuwe projecten, plannen en handelingen met een significant negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet toegestaan, tenzij er sprake is van een groot openbaar belang en reële alternatieven ontbreken (Ministerie van I&M 2012).

Volgens de begrenzing van de EHS, zoals weergegeven in Atlas Gelderland 2012, ligt de dichtstbijzijnde Ecologische Hoofdstructuur (EHS 'verweven') op een afstand van circa 140 meter aan de zuidwestzijde van de N309 (zie figuur 4). Aangezien geen werkzaamheden plaatsvinden in de EHS, is in deze situatie geen sprake van aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS. Het nemen van vervolgstappen is in deze situatie dan ook niet nodig.

Figuur 4 Ligging van het plangebied (rode belijning) ten opzichte van de EHS (Provincie Gelderland 2012).

3.4 Natuur buiten de EHS

Het plangebied en directe omgeving hebben geen betekenis als natuur buiten de EHS.
Negatieve effecten op dergelijke gebieden zijn als gevolg van de voorgenomen plannen dan ook niet te verwachten.

4 Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- Bekker J.P, P. Twisk en A. Diepenbeek (2010). Veldgids Europese zoogdieren. Uitgegeven door de KNNV en VZZ.
- Creemers R.C.M.& J.J.C.W. van Delft (2009). De amfibieën en reptielen van Nederland. - Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.
- Dienst Regelingen (2009a). Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet. Vastgesteld 26 augustus 2009.
- Dienst Regelingen (2009b). Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Vastgesteld 26 augustus 2009.
- Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.
- Ministerie van LNV (2009). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.
- Ministerie van EZ. Natura 2000-gebieden. (www.synbiosys.alterra.nl/natura2000).

Internet

- Ministerie van EZ (www.rijksoverheid.nl/ www.drloket.nl/).
- Piscaria/ Limnodata Neerlandica (www.limnodata.nl/).
- Provincie Gelderland (2012): Atlas Gelderland
([http://ags.prvgld.nl/GLD.Atlas/\(S\(gbd53b45xtbdz055df1ppl55\)\)/Default.aspx?applicatie=AtlasGelderland](http://ags.prvgld.nl/GLD.Atlas/(S(gbd53b45xtbdz055df1ppl55))/Default.aspx?applicatie=AtlasGelderland))
- RAVON, Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland (ravn.nl).
- Waarneming.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland).

Bijlagen

Bijlage I: Samenvatting natuurwetgeving

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

De Flora- en faunawet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. Zo is het verboden beschermde inheemse planten te plukken of te beschadigen en geldt voor beschermde dieren een verbod op het doden, verwonden en opzettelijk verontrusten. Ook is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren te beschadigen of te verstoren of eieren te rapen of te vernielen. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12.

Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Economische Zaken (EZ), of, in geval van beheer en schadebestrijding, van gedeputeerde staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

- 1) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
- 2) Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- 3) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
- 4) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;
- 5) Een aantal ongewervelden (o.a. *insecten, libellen en kevers*) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Er zijn drie beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. Van licht naar zwaar beschermd zijn de soorten opgenomen op Tabel 1, 2 of 3. Voor vogels gelden specifieke eisen, met name tijdens het broedseizoen. Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch vrijstelling voor soorten van Tabel 1 waardoor de meeste aandacht gevraagd is voor soorten van Tabel 2/3 en voor vogels.

Wijze van toetsing en beoordeling

Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren, zijn beschermde soorten aanwezig en is er sprake van overtreding van een verbodsbepaling uit de Flora- en faunawet, dan dient u een ontheffingsaanvraag in te dienen bij Dienst Regelingen. Hierbij worden de volgende vragen gesteld:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast?
- Is er een bij wet genoemd belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Dienst Regelingen beoordeelt of het bij wet genoemd belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en). Voor Tabel 2-soorten gelden minder zware eisen en kan een door het ministerie goedgekeurde gedragscode ook uitkomst bieden. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 krijgt u alleen ontheffing wanneer sprake is van een bij wet genoemd belang. Bij een ruimtelijke ingreep betreft het meestal één van de onderstaande vier belangen:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een bij wet genoemd belang uit respectievelijk de Vogelrichtlijn¹ en de Habitatrichtlijn.

Rode lijsten

Los van de Flora- en faunawet heeft de toenmalige Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd². Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op Natura 2000 gebieden in Nederland en verankert een deel van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving. Natura 2000 bestaat uit een netwerk van Europese natuurgebieden. Het vormt de basis van het Europese natuurbeleid. Natura 2000 is gericht op de instandhouding en ontwikkeling van soorten en ecosystemen die voor Europa belangrijk zijn.

Nederland regelt aan de hand van een vergunningstelsel de zorgvuldige afweging rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van EZ. Daarnaast stelt Nederland voor al haar Natura 2000-gebieden beheerplannen op waarin de te beschermen waarden, de zogeheten instandhoudingdoelen, nader worden uitgewerkt in ruimte, tijd en omvang.

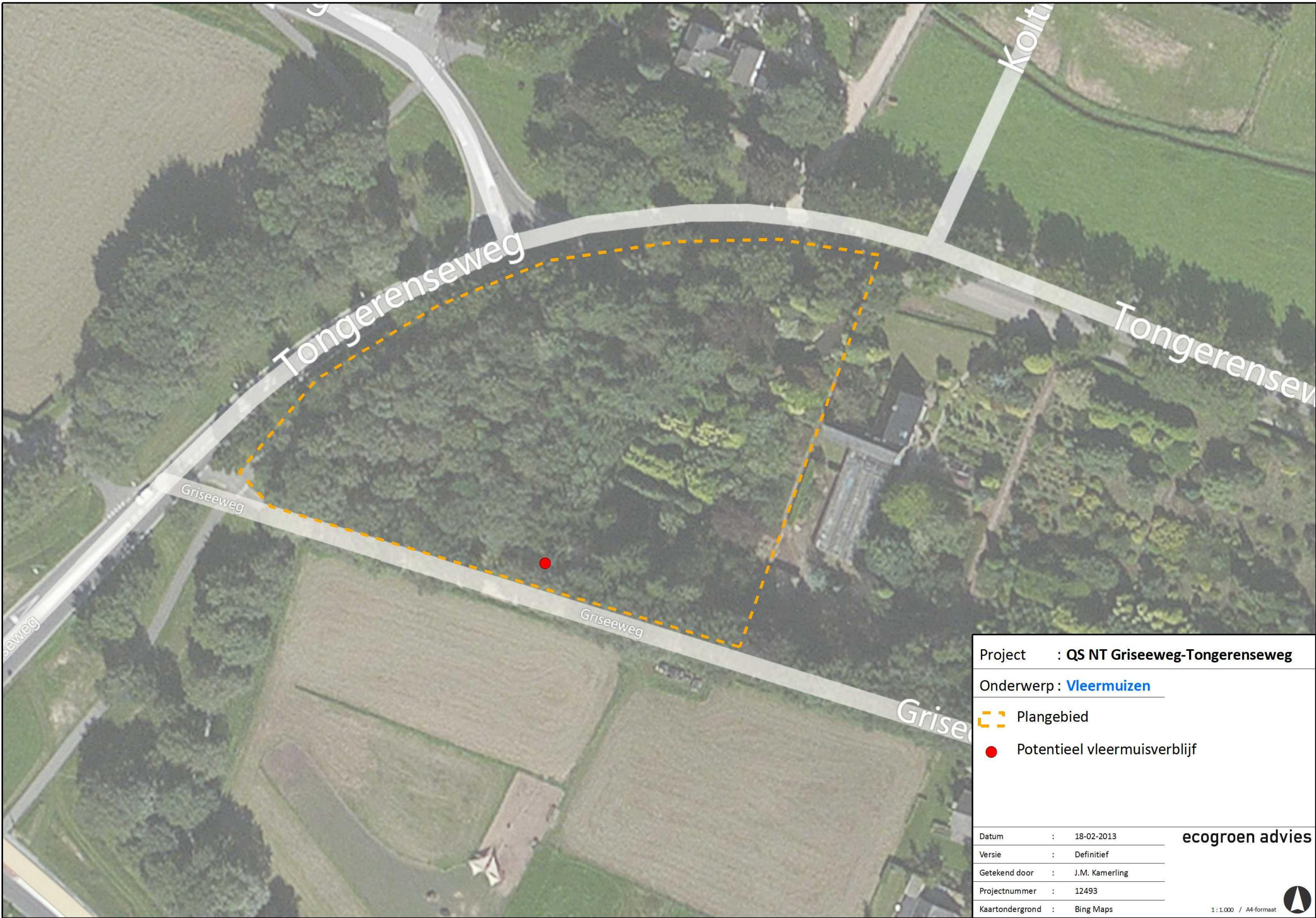
In voorgaand wettelijk kader zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend. Voor meer achtergronden en de oorspronkelijke wetsteksten kunt u terecht op www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur en op www.drloket.nl.

In voorgaande samenvatting zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend. Voor meer achtergronden en de oorspronkelijke wetsteksten kunt u terecht op www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur en op www.drloket.nl.

¹ In de Vogelrichtlijn worden alleen de belangen b en d én de veiligheid van het luchtverkeer (belang c) genoemd.

² Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna en Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

Bijlage II: Inventarisatiekaart vleermuizen

Bijlage III: Vleermuizenonderzoek

Op locaties waar het voorkomen van vleermuizen wordt verwacht is het in veel gevallen van belang nader onderzoek te doen. Wanneer schade aan potentiële vaste verblijfplaatsen wordt verwacht en/of wanneer negatieve effecten op vliegroutes en/of foerageergebied niet kunnen worden uitgesloten is het noodzakelijk aanvullend onderzoek uit te voeren.

Vaste verblijfplaatsen kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamkolonies/zomerverblijven (mei - juli), baltslocaties/paarverblijven (augustus – september, voor een enkele soort april - half mei) en winterverblijven (half oktober- begin april). Het vaststellen van de aan- of afwezigheid van vliegroutes en de functionaliteit van het gebied als foerageergebied kan het beste in de zomerperiode (mei- half juli) worden uitgevoerd. De genoemde perioden zijn globaal en kunnen afhankelijk van het weer en de soort wat eerder of later in het seizoen liggen.

Middels nachtelijke bezoeken (rond de schemering) wordt onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd. Met behulp van een zogenaamde ‘batdetector’ kunnen de ultrasone geluiden van vleermuizen voor de mens hoorbaar gemaakt worden en kunnen verschillende soorten op naam worden gebracht. Vaste verblijfplaatsen kunnen vaak ook gelokaliseerd worden aan de hand van zichtwaarnemingen van in- en uitvliegende exemplaren. Het is niet mogelijk dit type onderzoek in de maanden november - april uit te voeren in verband met de winterslaap. Ze zijn dan niet alleen inactief, maar ‘huizen’ bovendien vaak op andere locaties dan gedurende het zomerhalfjaar.

Het aantal uit te voeren bezoeken hangt af van de te verwachten functies. Door het Vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus is een protocol opgesteld voor de inventarisatie van vleermuizen (zie ook onderstaand kader). De deskundigen van EcoGroen Advies baseren de te volgen inventarisatie (onder andere het aantal bezoeken en de periode) op dit protocol, maar stemmen de strategie en inzet telkens af op de omvang en complexiteit van de locatie.

Aantal bezoeken

Indien gepland is om de boom met geschikte holte voor vleermuizen te kappen, dan zullen in deze situatie naar verwachting zes (minimaal 4) nachtelijke bezoeken nodig zijn: twee in de paarperiode van Gewone grootoorvleermuis in april- half mei, twee in de kraamperiode juni – half juli en twee in de paarperiode augustus – september van Ruige dwergvleermuis en Rosse vleermuis.

Protocol vleermuizenonderzoek

Vleermuizen zijn een belangrijke soortgroep binnen de natuurbescherming. De soorten zijn echter moeilijk te inventariseren, vertonen specifiek gedrag en advies omtrent deze soortgroep is regelmatig complex. Tegen die achtergrond heeft het Vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus een protocol opgesteld voor de inventarisatie van vleermuizen. Het doel van het protocol is bij te dragen aan de kwaliteit en uniformiteit in onderzoek. Het protocol wordt ondersteund door de Dienst Landelijk Gebied (Ministerie van EZ) en de Zoogdiervereniging.

Vleermuisonderzoek blijft echter maatwerk en het protocol geldt daarom als richtsnoer en niet als plicht. Het volgen van het vleermuisprotocol wordt echter wel aangeraden. Het toepassen van het protocol heeft twee doelen:

- 1) Dat de Dienst Landelijk Gebied geen aanvullend inventarisatieonderzoek verlangt bij een ontheffingsaanvraag volgens artikel 75 van de Flora- en faunawet;
- 2) Dat een onderzoek stand houdt in eventuele juridische procedure.